

V Bruseli 18. 11. 2013
COM(2013) 798 final

2013/0390 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

**o námorníkoch, ktorou sa menia smernice 2008/94/ES, 2009/38/ES, 2002/14/ES,
98/59/ES a smernica 2001/23/ES**

(Text s významom pre EHP)

{SWD(2013) 461 final}

{SWD(2013) 462 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

Pracovnoprávne smernice EÚ sa všeobecne vzťahujú na všetky odvetvia činnosti a všetky kategórie pracovníkov. Námorníci sú však z rozsahu pôsobnosti šiestich smerníc vylúčení, alebo je možné ich vylúčiť, a to bez konkrétneho odôvodnenia. Ide o tieto smernice:

- Smernica 2008/94/ES¹ o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa (ďalej len „smernica o platobnej neschopnosti zamestnávateľa“);
- Smernica 2009/38/ES² o zriaďovaní európskej zamestnaneckej rady (ďalej len „smernica o európskej zamestnaneckej rade“);
- Smernica 2002/14/ES³, ktorá stanovuje všeobecný rámec pre informovanie a porady so zamestnancami (ďalej len „smernica o informovaní a poradách“);
- Smernica 98/59/ES⁴ o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa hromadného prepúšťania (ďalej len „smernica o hromadnom prepúšťaní“);
- Smernica 2001/23/ES⁵ týkajúca sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov (ďalej len „smernica o prevodoch podnikov“);
- Smernica 97/71/ES⁶ o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb (ďalej len „smernica o vysielaní pracovníkov“).

V závislosti od situácie na vnútroštátnej úrovni by vylúčenie mohlo mať negatívny vplyv na mnohé práva, ktoré sú uznané v Charte základných práv Európskej únie, najmä práva pracovníkov na informácie a konzultácie v rámci podniku (článok 27) a práva na spravodlivé a primerané pracovné podmienky (článok 31).

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa (kodifikované znenie), Ú. v. EÚ L 283, 28.10.2008, s. 36.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/38/ES zo 6. mája 2009 o zriaďovaní európskej zamestnaneckej rady alebo postupu v podnikoch s významom na úrovni Spoločenstva a v skupinách podnikov s významom na úrovni Spoločenstva na účely informovania zamestnancov a porady s nimi (prepracované znenie), Ú. v. EÚ L 122, 16.5.2009, s.28. Touto smernicou sa ruší a nahrádza smernica 94/45/ES (Ú. v. ES L 254, 30.9.1994, s. 64), zmenená smernicou 97/74/ES (OJ L 10, 16.1.1998, s. 22) a smernicou 2006/109/ES (Ú. v. EÚ L 363, 20.12.2006, s. 416).

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/14/ES z 11. marca 2002, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre informovanie a porady so zamestnancami v Európskom spoločenstve (Ú. v. ES L 80, 23.3.2002, s. 29).

⁴ Smernica Rady 98/59/ES z 20. júla 1998 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa hromadného prepúšťania, Ú. v. ES L 225, 12.8.1998, s.16.

⁵ Smernica Rady 2001/23/ES z 12. marca 2001 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov, Ú. v. ES L 82, 22.3.2001, s. 16.

⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/71/ES zo 16. decembra 1996 o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb, Ú. v. ES L 18, 21.1.1997, s. 1.

Väčšina členských štátov využila vylúčenie iba minimálne alebo vôbec. Osem členských štátov⁷ nevyklúčilo námorníkov zo žiadnej smernice a osem členských štátov využilo iba jedno vylúčenie. Táto situácia vedie k vzniku možného stavu, keď sa v rôznych členských štátoch zaobchádza s tou istou kategóriou pracovníkov rôznym spôsobom.

Okrem toho, ako Komisia zdôraznila už predtým, počet námorníkov v EÚ postupne klesá, čo by v budúcnosti mohlo spôsobovať problémy, najmä preto, že pre určité pracovné miesta na pevnine majú skúsenosti z práce na mori zásadný význam. Aj keď to môže byť dôsledkom rôznych faktorov, nedostatok záujmu o námornícku profesiu môže byť posilnený dojemom, že námorníci sú v porovnaní s inými zamestnancami menej chránení⁸.

Súčasná situácia teda nezabezpečuje na európskom trhu rovnaké podmienky pre všetkých, keďže určité spoločnosti sú oslobodené od niektorých povinností, najmä čo sa týka informovania a porád so zamestnancami, ktoré sú povinné pre konkurenčné spoločnosti so sídlom v iných členských štátoch.

V dôsledku toho je cieľom návrhu zvýšiť úroveň ochrany práv stanovených v Charte základných práv Európskej únie v rámci pracovného práva EÚ a zabezpečiť na úrovni EÚ rovnaké podmienky pre všetkých. Okrem toho návrh prispieva ku všeobecným cieľom politiky, ktoré sú zakotvené v článku 151 ZFEÚ, a to k podpore zamestnanosti, lepším životným a pracovným podmienkam, primeranej sociálnej ochrane a sociálnemu dialógu.

1.1. Súlad s ostatnými politikami a horizontálnymi cieľmi EÚ

Cieľom tejto iniciatívy je posúdiť rozsah a dôvody vylúčenia alebo možnosti vylúčenia námorníkov z pracovnoprávných smerníc. Komisia sa zaviazala, že zabezpečí súlad každého nového legislatívneho návrhu s Chartou základných práv Európskej únie a posúdi dosah všetkých takýchto návrhov na práva a zásady, ktoré sú podľa Charty chránené. V danom prípade by malo zrušenie vylúčenia pozitívny vplyv na práva stanovené v článkoch 27 a 31 Charty.

Iniciatíva je tiež v plnej miere v súlade s integrovanou námornou politikou Európskej únie, ktorá bola zavedená v roku 2007, prostredníctvom takzvanej modrej knihy⁹. V modrej knihe Komisia zdôraznila svoj cieľ „zvýšiť počet a kvalitu *pracovných miest v námorníctve* pre európskych občanov“, pričom kládla dôraz najmä na:

„Ak má byť tento sektor pre Európanov lákavý, je nevyhnutné zlepšiť politiku zamestnanosti a pracovné podmienky (vrátane zdravia a bezpečnosti) za podpory zosúladeného úsilia všetkých zainteresovaných námorných skupín a účinného regulačného rámca, ktorý zohľadní globálne postavenie tohto sektora.“

⁷ AT, BG, CZ, ES, FR, PL, SE, SI.

⁸ Pozri, okrem iného, oznámenie s názvom „Integrovaná námorná politika Európskej únie“ (KOM(2007) 575 v konečnom znení z 10. októbra 2007 a správu Pracovnej skupiny pre zamestnanosť v oblasti námornej dopravy.

⁹ Dokument KOM(2007) 575 v konečnom znení z 10. októbra 2007.

Komisia uviedla, že v záujme splnenia cieľov prehodnotí v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi vylúčenie, ktoré má vplyv na námorný sektor v pracovnoprávných predpisoch EÚ.

Komisia opätovne potvrdila svoj cieľ zvýšiť počet a kvalitu pracovných miest v námornom sektore vo svojom oznámení „Modrý rast“¹⁰, ktoré podporili európski ministri zodpovední za integrovanú námornú politiku vo vyhlásení z Limassolu¹¹.

Tento návrh je tiež v súlade so stratégiou Európa 2020 a jej cieľmi, konkrétne v oblasti zamestnanosti. Zlepšovanie kvality práce a pracovných podmienok, a najmä preskúmanie existujúcich právnych predpisov a poskytovanie inteligentnejšieho právneho rámca EÚ pre zamestnanosť a ochranu zdravia a bezpečnosť pri práci, predstavujú kľúčové opatrenia v rámci „Programu pre nové zručnosti a nové pracovné miesta: Európsky príspevok k plnej zamestnanosti“¹².

2. VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENIE VPLYVU

2.1. Konzultácie so zainteresovanými stranami

Tomuto návrhu predchádzali mnohé konzultácie, ako osobitné tak aj všeobecné. Komisia využila na prípravu tejto iniciatívy aj externú expertízu.

Všeobecne

V súvislosti so zavedením integrovanej námornej politiky sa otázka vylúčenia z právnych predpisov v oblasti pracovného práva riešila v zelenej knihe z roku 2006¹³. Vo svojom oznámení z roku 2007¹⁴ Komisia vyvodila niektoré závery z konzultácií, ktoré začali v rámci zelenej knihy. V otázke pracovných miest v námornom sektore uviedla, že „názory sa rôznia, pokiaľ ide o to, či vylúčenia námorných sektorov z právnych predpisov EÚ v sociálnej oblasti sú odôvodnené, a ak sú, ktoré z nich, ale rovnaké názory sú ohľadom potreby prispievať k celkovým rovnakým podmienkam pre tento sektor a ohľadom úlohy, ktorú môžu v tejto súvislosti zohrať právne prepisy EÚ“.

Konkrétne

V októbri 2007 Komisia prijala oznámenie¹⁵, ktorým spustila prvú fázu konzultácií s európskymi sociálnymi partnermi podľa článku 154 Zmluvy o fungovaní Európskej únie („ZFEÚ“). V apríli 2009 bola spustená druhá fáza konzultácií s európskymi sociálnymi partnermi.

¹⁰ Pozri oznámenie „Modrý rast: príležitosti pre udržateľný rast v morskom a námornom odvetví (COM/2012/494 final z 13. septembra 2012).

¹¹ Vyhlásenie z Limassolu, 7. október 2012.

¹² KOM(2010) 682 v konečnom znení z 23. novembra 2010.

¹³ Dokument KOM(2006) 275 v konečnom znení zo 7. júna 2006.

¹⁴ Dokument KOM(2007) 574 v konečnom znení z 10. októbra 2007.

¹⁵ Dokument KOM(2007) 574 v konečnom znení z 10. októbra 2007.

Z konzultácií vyplynulo, že názory sociálnych partnerov v sektore námornej dopravy sa v otázke potreby zrušiť súčasné vylúčenia líšia. Zatiaľ čo Európska federácia pracovníkov v doprave (*European Transport Workers' Federation, FTF*) podporila zrušenie všetkých vylúčení, Združenie vlastníkov lodí Európskeho spoločenstva (ECSA) zastávalo názor, že stále platia dôvody ich zavedenia, ktoré súvisia s osobitnou povahou sektora námornej dopravy, a preto by sa tieto vylúčenia mali ponechať.

Obe strany v sektore rybárstva podporili zrušenie niektorých súčasných vylúčení (smernica o platobnej neschopnosti, smernica o hromadnom prepúšťaní a smernica o prevodoch podnikov) alebo zavedenie rovnocenných osobitných ustanovení, najmä v oblasti informovania a porád so zamestnancami. V otázke smernice o európskej zamestnaneckej rade stanovisko nezaujali.

Všetkým členským štátom bol zaslaný podrobný dotazník. Odpovede poskytlo 20 členských štátov¹⁶. Získané informácie sú podrobne uvedené v prílohe 3 k správe o posúdení vplyvu.

Nakoniec je potrebné zdôrazniť, že členské štáty, ktoré sa rozhodli uplatňovať ustanovenia smerníc v prípade námorníkov, jednohlasne zastávajú názor, že to pre nich nepredstavuje výrazné dodatočné náklady v porovnaní s uplatňovaním týchto ustanovení na spoločnosti na pevnine. Žiadny z týchto členských štátov, najmä členských štátov s významným zastúpením námorného sektora, nepozoruje negatívny dosah, predovšetkým na predaj plavidiel. Práve naopak, zo skúseností niektorých námorných štátov, ktoré vylúčenie neuplatňujú, vyplýva, že sa im rozšírila flotila, zatiaľ čo flotily členských štátov, ktoré vylúčenie uplatnili, sa zmenšili.

Členské štáty, ktoré vylúčenia a odchýlky využili, jednohlasne tvrdia, že by sa mali ponechať a že uplatňovanie smerníc na námorný sektor by predstavovalo výrazné dodatočné náklady. Príslušné členské štáty neuvádzajú žiadne vyčíslenie týchto dodatočných nákladov.

Externá expertíza

Pracovná skupina pre zamestnanosť a konkurencieschopnosť v oblasti námornej dopravy, zriadená Európskou komisiou v súvislosti s integrovanou námornou politikou, predložila svoju správu v júli 2011¹⁷. K problematike vylúčenia námorníkov z určitých pracovnoprávných smerníc pracovná skupina uviedla:

„Po prijatí týchto ustanovení došlo k podstatnému vývoju, najmä v oblasti komunikačných technológií, na základe ktorého by mohli byť požiadavky týkajúce sa informovania a porád so zamestnancami praktickejšie. Zrušenie vylúčení alebo uplatnenie požiadaviek prispôsobených zvláštnym okolnostiam, ktoré sa týkajú zamestnania na mori, by pomohlo odstrániť dojem, že námorníci sú v rámci pracovného práva Európskej únie chránení menej než iní zamestnanci, čo môže mať za následok nedostatočný záujem o námornícke profesie“.

¹⁶ AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SE, SI a UK.

¹⁷ <http://ec.europa.eu/transport/maritime/seafarers/doc/2011-06-09-tfmec.pdf>

Komisia vyhlásila výzvu na predloženie ponuky na vypracovanie štúdie, ktorá sa zameria na podporu prípravy posúdenia vplyvu, pokiaľ ide o prípadné preskúmanie súčasných vylúčení námorníkov z pôsobnosti pracovného práva EÚ. Štúdiu vypracovalo konzorcium, ktoré viedla spoločnosť MRAG Limited. Záverečná správa¹⁸ bola vydaná v decembri 2010.

2.2. Posúdenie vplyvu

Z rokovaní a konzultácií so zainteresovanými stranami vyplynuli tieto možnosti politiky na posúdenie vplyvu:

Možnosť č. 1: žiadne opatrenia na úrovni EÚ

Podľa tejto možnosti by EÚ nepodnikla žiadnu novú iniciatívu, ani legislatívnu ani nelegislatívnu. Súčasné smernice by boli ponechané vo svojej súčasnej podobe.

Vývoj ukazuje, že pokles počtu európskych námorníkov bude pravdepodobne pokračovať a pracovné miesta na palubách európskych lodí budú čoraz častejšie obsadzované pracovníkmi z tretích krajín.

Možnosť č. 2: odchýlka podmienená zárukou rovnocennej úrovne ochrany

V rámci tejto možnosti by sa nahradili vylúčenia ustanovením, ktoré umožňuje členským štátom odchýliť sa v prípade námorníkov od ustanovení smernice, za predpokladu, že poskytnutá úroveň ochrany by bola rovnocenná úrovni, ktorú zabezpečujú smernice, ako aj jej účinný výkon dotknutými zamestnancami.

Táto možnosť by umožnila prispôsobiť právny rámec osobitnej povahy námorného sektora, najmä skutočnosti, že pracovníci sa veľmi dlhú dobu zdržiavajú ďaleko od sídla spoločnosti, členské štáty by však aj naďalej museli zabezpečovať základnú úroveň ochrany, ak nie praktické spôsoby jej vykonávania.

Možnosť č. 3: zrušenie vylúčení vo všetkých smerniciach

Táto možnosť by vychádzala z predpokladu, že pôvodne mali všetky smernice zahŕňať všetky sektory činnosti, a teda vylúčenie námorníkov je neopodstatnené.

Možnosť č. 4: prispôbenie pravidiel osobitnej povahy sektora

Táto možnosť by znamenala prijať normy veľkého rozsahu, ktorých cieľom by bolo prispôsobiť právne predpisy povahy námorného sektora. V námornom odvetví je napríklad nákup a predaj lodí bežnou záležitosťou. Na tomto trhu, kde vládne vysoká konkurencia, by prijatie noriem nemalo pre predajcov plavidiel z EÚ priniesť konkurenčnú nevýhodu.

V závislosti od jednotlivých smerníc by pravdepodobne bolo treba zaviesť osobitné opatrenia, ktoré by sa týkali spôsobilosti zástupcov zamestnancov alebo uplatňovania všeobecných pravidiel na predaj plavidiel.

¹⁸

MRAG, *Prípravná štúdia zameraná na posúdenie vplyvu, pokiaľ ide o prípadné preskúmanie súčasných vylúčení námorníkov z pôsobnosti právnych predpisov EÚ v sociálnej oblasti, december 2010.*

Vyhodnotenie možností politiky bolo vykonané zvlášť pre každú smernicu, pretože pre každú smernicu môže byť najlepší prístup iný. Uprednostňovanou možnosťou by v tejto iniciatíve bola v skutočnosti kombinácia všetkých štyroch možností politiky v závislosti od konkrétnej smernice:

- možnosť č. 3 (zrušenie vylúčení) v prípade smernice o platobnej neschopnosti,
- možnosť č. 3 (zrušenie vylúčení) v prípade smernice o európskej zamestnaneckej rade,
- možnosť č. 2 (rovnocenná úroveň ochrany) v prípade smernice o informovaní a poradách,
- možnosť č. 4 (osobitné ustanovenia) v prípade smernice o hromadnom prepúšťaní,
- možnosť č. 4 (osobitné ustanovenia) v prípade smernice o prevodoch podnikov,
- možnosť č. 1 (žiadne opatrenia) v prípade smernice o vysielaní pracovníkov.

Tento návrh je v súlade so závermi správy o posúdení vplyvu, pokiaľ ide o vyhodnotenie možností politiky.

Vplyv tejto iniciatívy na MSP, predovšetkým na malé podniky a mikropodniky, je obmedzený, pretože vo väčšine smerníc sú malé podniky a mikropodniky už vylúčené.

3. PRÁVNE PRVKY NÁVRHU

Tento návrh zavádza zmeny do piatich platných smerníc. Predovšetkým uznáva bezpodmienečné právo na informovanie námorných pracovníkov a konzultácie s nimi vo všetkých smerniciach, ktoré predtým umožňovali výnimky alebo odchýlky z tohto práva (smernica o európskej zamestnaneckej rade, smernica o informovaní a poradách, smernica o hromadnom prepúšťaní a smernica o prevodoch podnikov).

Postupy na informovanie zamestnancov a porady s nimi prispievajú k zlepšovaniu správy a riadenia spoločnosti a k znižovaniu negatívnych dôsledkov v prípade náhlejšej reštrukturalizácie. Lepšie informovanie zamestnancov o stratégii spoločnosti a dôvodoch pre určité rozhodnutia, predovšetkým v obdobiach zmien, bude pre spoločnosti prínosné a nebude predstavovať pre zamestnávateľa žiadne významné náklady.

Tento návrh uznáva aj ďalšie práva, pričom zohľadňuje osobitnú povahu tohto sektora (v niektorých osobitných prípadoch zrušenie lehôt na zváženie v smernici o hromadnom prepúšťaní alebo prevod pracovnej zmluvy/pracovného vzťahu v smernici o prevodoch podnikov).

Vzhľadom na typ zmien, povahu daného sektora a zásadu zjednodušenia postupu sa uprednostňuje, aby boli príslušné smernice zmenené prostredníctvom jednej smernice.

Právny základ

Tento návrh zavádza zmeny do piatich súčasných smerníc: smernice 2008/94/ES, 2009/38/ES, 2002/14/ES, 98/59/ES a 2001/23/ES. Právnym základom pre prijatie troch z týchto smerníc bol článok 153 ZFEÚ (bývalý článok 137 Zmluvy o ES): 2009/38/ES, 2002/14/ES a 2008/94/ES. Právnym základom smernice 98/59/ES bol článok 100 ES a smernice 2001/23/ES článok 94 ES, t. j. články, ktoré v súčasnosti zodpovedajú článku 115 ZFEÚ.

Napriek rôznym právnym základom smerníc, ktoré majú byť zmenené, je vzhľadom na ich obsah zrejmé, že všetky majú za cieľ podporovať a dopĺňať činnosti členských štátov v oblastiach, ktoré sú uvedené v článku 153 ods. 1 ZFEÚ, v záujme pomoci pri dosahovaní cieľov sociálnej politiky Únie.

Článok 153 ods. 2 ZFEÚ preto poskytuje primeraný právny základ pre jediný návrh, ktorým sa zmení päť uvedených smerníc.

Subsidiarita a proporcionalita

Tento úkon sa týka revízie piatich smerníc. Je to možné dosiahnuť len na úrovni EÚ, a to prostredníctvom smernice alebo niekoľkých smerníc, ktorými sa menia platné akty.

Táto iniciatíva sa vzťahuje na sektor, v ktorom je silná medzinárodná konkurencia a v ktorom je veľká časť pracovníkov zamestnaných na plavidlách jedného členského štátu a pochádzajúcich z iných členských štátov alebo z tretích krajín. Z toho dôvodu sa starostlivo zvažili zvolené možnosti politiky vzhľadom na ich vplyv na uvedený sektor z hľadiska konkurencieschopnosti a nákladov.

Keďže v aktuálnom právnom stave dochádza v rovnakej kategórii pracovníkov k nerovnakému zaobchádzaniu zo strany jednotlivých členských štátov, a to podľa toho, či tieto členské štáty uplatňujú výnimky a odchýlky, ktoré im umožňujú platné právne predpisy, zabezpečila by iniciatíva EÚ rovnnejšie podmienky pre všetkých, a to aspoň čo sa týka plavidiel plávajúcich pod vlajkou členského štátu.

V navrhovanom riešení je snaha o to, aby nedošlo k vzniku nadmerných nákladov, a je založené na podrobnej analýze proporcionality.

Výber nástroja

Zvoleným nástrojom je smernica. Žiadny iný nástroj by nebol vhodný. Cieľom je zmeniť päť platných smerníc, čo možno urobiť iba prostredníctvom smernice.

Podrobné vysvetlenie ustanovení návrhu

Voľba možnosti politiky, ktorá sa vykonáva prostredníctvom nižšie uvedených ustanovení, je v súlade so závermi posúdenia vplyvu¹⁹, ktoré vypracovala Komisia pre každú zo smerníc (ako je uvedené v oddiele 2,2).

¹⁹ Správa o posúdení vplyvu: SEC [...].

Článok 1

Týmto článkom sa ruší článok 1 ods. 3 písm. b) smernice 2008/94/ES. Tým dôjde k zrušeniu možnosti vylúčiť rybárov podielnikov z pôsobnosti smernice o platobnej neschopnosti.

Článok 2

Týmto článkom 2 sa vypúšťa článok 1 ods. 7 smernice 2009/38/ES. Na posádky obchodných lodí sa budú teda vzťahovať ustanovenia smernice o európskej zamestnaneckej rade.

Článok 3

Týmto článkom sa mení a dopĺňa článok 3 ods. 3 smernice 2002/14/ES s cieľom objasniť, že členské štáty majú možnosť odchýliť sa od všeobecných ustanovení smernice len v prípade, ak je zaručená rovnocenná úroveň ochrany a účinného výkonu práva dotknutými zamestnancami.

Článok 4

Týmto článkom sa zavádzajú štyri zmeny smernice 98/59/ES.

Prvou zmenou sa vkladá definícia „prevodu“ prostredníctvom odkazu na smernicu 2001/23/ES.

Druhou zmenou sa vypúšťa článok 1 ods. 2 písm. c), a tým sa posádky námorných plavidiel zahŕňajú do pôsobnosti smernice o hromadnom prepúšťaní.

Treťou zmenou sa objasňuje, že oznámenie stanovené v článku 3 odseku 1 smernice by sa malo vždy predkladať príslušnému orgánu štátu, pod ktorého vlajkou loď pláva. Toto objasnenie je potrebné vzhľadom na možnú súbežnú existenciu pracovných zmlúv podľa rôznych vnútroštátnych zákonov.

Štvrtou zmenou sa vkladá nové ustanovenie, podľa ktorého členské štáty môžu príslušnému verejnému orgánu udeliť právo čiastočne alebo úplne sa odchýliť od ustanovení o lehote „na zváženie“, ak sa plánované hromadné prepúšťanie vykonáva v dôsledku prevodu, ktorého predmet tvoria výhradne jedno plavidlo alebo viac plavidiel, alebo ak zamestnávateľ prevádzkuje iba jedno plavidlo. Ak by členské štáty chceli využiť túto odchýlku, musia pri transpozícii tohto ustanovenia do svojich právnych predpisov konzultovať sociálnych partnerov. Táto zmena zohľadňuje povahu námorného sektora. Uplatnenie lehoty „na zváženie“ by v prípade nákupu a predaja plavidiel prinieslo predajcom plavidiel z EÚ konkurenčnú nevýhodu na tomto trhu, kde vládne vysoká konkurencia. Okrem toho prináša zmierňujúce opatrenia pre spoločnosti, ktoré prevádzkujú len jedno plavidlo.

Je potrebné zdôrazniť, že na predaj, ktorého predmetom je výhradne jedno alebo viac plavidiel, alebo v prípade, ak zamestnávateľ prevádzkuje jedno plavidlo, sa aj naďalej vzťahuje povinnosť informovania a porád so zamestnancami stanovená v článku 2.

Smernica zostáva v plnej miere uplatniteľná za všetkých iných okolností, ak je plánované hromadné prepúšťanie členov posádky plavidla.

Článok 5

Zrušuje sa existujúci článok 1 ods. 3 smernice 2001/23/ES. Smernica sa stáva v plnej miere uplatniteľná na námorné plavidlá registrované v členskom štáte a/alebo plávajúce pod vlajkou členského štátu, bez ohľadu na miesto, kde sa nachádzajú. Vzhľadom na osobitnú povahu námorného sektora však členské štáty môžu po konzultácii so sociálnymi partnermi povoliť odchýlky od ustanovení kapitoly II smernice v prípade prevodov, ktoré sa týkajú výlučne jedného námorného plavidla alebo niekoľkých námorných plavidiel, alebo v prípade, že prevádzaný podnik alebo spoločnosť prevádzkuje iba jedno námorné plavidlo. V prípade prevodov, ktoré sa týkajú výlučne plavidiel, alebo v prípade, že podnik prevádzkuje iba jedno plavidlo, sa teda uplatnia aspoň ustanovenia smernice, ktoré sa týkajú informovania a porád so zamestnancami.

Plavidlá sú v plnej miere zahrnuté do pôsobnosti smernice, ak sú súčasťou majetku, ktorý je prevádzaný.

Článok 6

Článok 6 obsahuje ustanovenie o zákaze zníženia úrovne ochrany. Jeho cieľom je zachovať práva zamestnancov, na ktoré sa vzťahuje rozsah pôsobnosti návrhu, ako sa členské štáty dohodli pred vstupom tohto návrhu do platnosti.

Článok 7

Článok 7 obsahuje doložku o preskúmaní. Cieľom preskúmania je sledovať vykonávanie a uplatňovanie článkov 4 a 5 smernice v členských štátoch, a to najmä pokiaľ ide o dve veci: jav rušenia registrácií lodí v EÚ a úroveň zamestnanosti námorníkov z EÚ.

Článok 8

S cieľom zohľadniť rozdiely medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o povahu námorného sektora a mieru, v ktorej sú námorníci zahrnutí do rozsahu vnútroštátnych zákonov v oblasti pracovného práva, je v článku 8 stanovené prechodné obdobie v trvaní 5 rokov.

Články 9 a 10

Toto sú štandardné ustanovenia týkajúce sa nadobudnutia účinnosti smernice a adresátov.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Návrh nemá vplyv na rozpočet Únie.

5. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

TABUĽKA ZHODY

Členské štáty musia zaslať Komisii znenie vnútroštátnych ustanovení, ktorými sa smernica transponuje do vnútroštátnych právnych predpisov, odovzdanie tabuľky zhody sa však od nich nevyžaduje.

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY PRIESTOR

Navrhovaný akt sa týka záležitostí EHP, a preto by sa mal rozšíriť na Európsky hospodársky priestor.

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o námorníkoch, ktorou sa menia smernice 2008/94/ES, 2009/38/ES, 2002/14/ES, 98/59/ES a smernica 2001/23/ES

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 153 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²⁰,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov²¹,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Podľa článku 153 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) môže Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijímať prostredníctvom smerníc minimálne požiadavky, ktoré sa budú postupne uplatňovať a ktorých cieľom je zlepšovanie pracovných podmienok, ochrana pracovníkov pri skončení ich pracovného pomeru, informovanie pracovníkov a porady s nimi a vytváranie takého pracovného prostredia, aby bolo chránené zdravie a bezpečnosť pracovníkov. Takéto smernice nesmú ukladať také správne, finančné a právne obmedzenia, ktoré by bránili vzniku a rozvoju malých a stredných podnikov.
- (2) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa²², smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/38/ES zo 6. mája 2009 o zriaďovaní európskej zamestnaneckej rady alebo postupu v podnikoch s významom na úrovni Spoločenstva a v skupinách podnikov s významom na úrovni Spoločenstva na účely informovania zamestnancov a porady s nimi²³, smernica 2002/14/ES Európskeho parlamentu a Rady

²⁰ Ú. v. EÚ C , , s. .

²¹ Ú. v. EÚ C , , s. .

²² Ú. v. EÚ L 283, 28.10.2008, s. 36.

²³ Ú. v. EÚ L 122, 16.5.2009, s. 28.

z 11. marca 2002, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre informovanie a porady so zamestnancami v Európskom spoločenstve²⁴, smernica Rady 98/59/ES z 20. júla 1998 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa hromadného prepúšťania²⁵ a smernica Rady 2001/23/ES z 12. marca 2001 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov²⁶, námorných pracovníkov zo svojej pôsobnosti buď vylučujú, alebo členským štátom takéto vylúčenie umožňujú.

- (3) Keďže existencia vylúčení a/alebo možnosť ich zavádzania nie je objektívne odôvodnená, mali by byť tieto vylúčenia zrušené.
- (4) V tejto smernici sú rešpektované základné práva a dodržiavané zásady uznané v Charte základných práv Európskej únie, najmä práva pracovníkov na informácie a konzultácie v rámci podniku (článok 27) a práva na spravodlivé a primerané pracovné podmienky (článok 31), ako je uvedené v článku 6 Zmluvy o Európskej únii. Táto smernica sa musí vykonávať v súlade s týmito právami a zásadami. Existencia vylúčení a/alebo možnosť ich zavádzania môže zabrániť tomu, aby námorní pracovníci mohli v plnej miere využívať svoje právo na informácie a konzultácie, ako aj právo na pracovné podmienky, ktoré rešpektujú zdravie, bezpečnosť a dôstojnosť pracovníkov, ktoré sú obe zakotvené v Charte základných práv Európskej únie, alebo môže túto možnosť obmedziť.
- (5) V aktuálnom právnom stave dochádza v rovnakej kategórii pracovníkov k nerovnakému zaobchádzaniu zo strany jednotlivých členských štátov, a to podľa toho, či tieto členské štáty uplatňujú výnimky a odchýlky, ktoré im umožňujú súčasné právne predpisy, alebo nie. Značný počet členských štátov využil tieto vylúčenia len v obmedzenom rozsahu.
- (6) Dňa 10. októbra 2007 Komisia predložila svoju víziu ohľadom integrovanej námornej politiky Európskej únie, tzv. „modrú knihu“²⁷. Táto vízia uznáva, že všetky záležitosti týkajúce sa európskych oceánov a morí sú navzájom prepojené a že ak majú politiky, ktoré súvisia s morom, dosiahnuť požadované výsledky, musia byť vypracované spoločne.
- (7) V modrej knihe²⁸ je zdôraznená potreba zvýšiť počet a kvalitu pracovných miest v námorníctve pre európskych občanov, ako aj význam zlepšenia pracovných podmienok na palubách plavidiel.
- (8) V súlade s článkom 154 ods. 2 ZFEÚ sa Komisia poradila so sociálnymi partnermi na európskej úrovni o otázke možného smerovania činností Únie v tejto oblasti.
- (9) Vzhľadom na technologický vývoj posledných rokov, najmä v komunikačných technológiách, by mali byť požiadavky týkajúce sa informovania a porád so zamestnancami aktualizované.

²⁴ Ú. v. ES L 80, 23.3.2002, s. 29.

²⁵ Ú. v. ES L 225, 12.8.1998, s. 16.

²⁶ Ú. v. ES L 82, 22.3.2001, s. 16.

²⁷ KOM(2007) 575 v konečnom znení z 10. októbra 2007.

²⁸ KOM(2007) 575 v konečnom znení z 10. októbra 2007.

- (10) Mali by sa dodržiavať práva námorníkov stanovené v tejto smernici, ktorú členské štáty uznali vo vnútroštátnych právnych predpisoch a ktorými sa vykonávajú smernice 2008/94/ES, 2009/38/ES, 2002/14/ES, 98/59/ES a/alebo smernica 2001/23/ES.
- (11) Táto smernica prispeje k splneniu cieľov stanovených v článku 151 ZFEÚ.
- (12) Je preto vhodné zmeniť pracovnoprávne smernice, ktoré vylučujú námorníkov z rozsahu svojej pôsobnosti alebo umožňujú odchýlky, ktoré nie sú objektívne odôvodnené.
- (13) Keďže cieľ tejto smernice nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov, ale z dôvodov jeho rozsahu a dôsledkov ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1
Zmena smernice 2008/94/ES

V článku 1 sa odsek 3 nahrádza takto:

‘3. Ak sa toto ustanovenie už uplatňuje vo vnútroštátnych právnych predpisoch, členské štáty môžu naďalej vylúčiť z pôsobnosti tejto smernice pomocníkov v domácnostiach zamestnaných fyzickými osobami.’

Článok 2
Zmena smernice 2009/38/ES

Smernica 2009/38/ES sa mení takto:

V článku 1 sa vypúšťa odsek 7.

Článok 3
Zmeny smernice 2002/14/ES

Smernica 2002/14/ES sa mení takto:

V článku 3 sa odsek 3 nahrádza takto:

‘3. Členské štáty môžu uplatniť odchýlku z tejto smernice pomocou osobitných ustanovení, ktoré sa vzťahujú na posádky lodí, ktoré sa plavia po otvorenom mori, ak takéto osobitné ustanovenia zaručujú rovnocennú úroveň ochrany práva na informácie a konzultácie, ako aj účinný výkon tohto práva dotknutými zamestnancami.’

Článok 4
Zmeny smernice 98/59/ES

Smernica 98/59/ES sa mení takto:

1. Článok 1 sa mení takto:

a) v odseku 1 sa dopĺňa toto písmeno c):

„c) „prevod“ znamená prevod v zmysle smernice 2001/23/ES“;

b) z článku 1 odseku 2 sa vypúšťa písmeno c).

2. V článku 3 odseku 1 sa vkladá nový druhý pododsek:

„Keď sa plánované hromadné prepúšťanie týka členov posádky námorného plavidla, zasiela sa oznámenie príslušnému orgánu štátu, pod ktorého vlajkou loď pláva.“

3. Do článku 4 sa vkladá tento odsek 1a:

„1a. Keď sa plánované hromadné prepúšťanie členov posádky plavidla vykonáva v súvislosti s prevodom námorného plavidla alebo na základe takéhoto prevodu, môžu členské štáty po porade so sociálnymi partnermi udeliť príslušnému verejnému orgánu právomoc čiastočne alebo úplne sa odchyliť od lehoty uvedenej v odseku 1, a to v týchto prípadoch:

a) predmet prevodu pozostáva výhradne z jedného alebo viacerých námorných plavidiel;

b) zamestnávateľ prevádzkuje len jedno námorné plavidlo.“

Článok 5
Zmeny smernice 2001/23/ES

Smernica 2001/23/ES sa mení takto:

Článok 1 sa mení takto:

1. odsek 2 sa nahrádza takto:

„2. Táto smernica sa uplatňuje bez toho, aby bol dotknutý odsek 3 v tých prípadoch a do tej miery, pokiaľ sa daný podnik, podnikateľská činnosť alebo časť podniku alebo podnikateľskej činnosti, ktorej sa prevod týka, nachádza v územnej pôsobnosti zmluvy.“

2. odsek 3 sa nahrádza takto:

„3. Táto smernica sa vzťahuje na prevod námorného plavidla registrovaného v členskom štáte a/alebo plávajúceho pod vlajkou členského štátu, ktoré predstavuje podnik, podnikateľskú činnosť alebo časť podniku alebo podnikateľskej činnosti na účely tejto smernice, a to aj pokiaľ nespadá do oblasti územnej pôsobnosti zmluvy.“

3. Dopĺňa sa tento odsek 4:

„4. Ālenské štáty môžu po porade so sociálnymi partnermi zabezpeĹit', aby sa kapitola II tejto smernice neuplatňovala v týchto prípadoch:

- a) predmet prevodu pozostáva výhradne z jedného alebo viacerých námorných plavidiel;
- b) v rámci podniku alebo podnikateľskej činnosti, ktorej sa prevod týka, sa prevádzkuje len jedno námorné plavidlo.“

Ālánok 6

Vykonávanie tejto smernice nepredstavuje za žiadnych okolností dôvod na zníženie všeobecnej úrovne ochrany osôb, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, ktorú členské štáty už poskytujú v oblastiach pôsobnosti smerníc 2008/94/ES, 2009/38/ES, 2002/14/ES, 98/59/ES a/alebo smernice 2001/23/ES.

Ālánok 7

Komisia po porade s členskými štátmi a sociálnymi partnermi na úrovni Únie predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní a uplatňovaní článkov 4 a 5 tejto smernice najneskôr do 2 rokov po dátume stanovenom v článku 8.

Ālánok 8

1. Ālenské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 5 rokov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice. Ālenské štáty bezodkladne oznámia Komisii znenie týchto ustanovení.

V zákonoch, iných právnych predpisoch a správnych opatreniach, ktoré prijali členské štáty a ktoré sú potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou, je uvedený odkaz na túto smernicu alebo sa takýto odkaz uvádza pri ich úradnom uverejnení. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

2. Ālenské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímajú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Ālánok 9

Táto smernica nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 10

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli

*za Európsky parlament
predseda*

*za Radu
predseda*